

Adel forpligter – om repræsenterende praktikker og repræsenterende praktikere

Morten Nørholm

Docent i pedagogik, ph.d.

Artiklens baggrund

Man skriver aldrig forudsætningsløst. Man står et sted og ikke intet. Det er mig der skriver her og nu, i tide og på stedet, ikke hvem som helst og når som helst, ude af tid og sted, som det ellers af og til ser ud til at være en forudsætning.

I nærværende artikel formuleres et udkast til en empirisk definition af hvad det vil sige at være den der udfører en evaluering, den der udfører en evaluerende praktik. Den der udfører en evaluering/evaluerende praktik, gør det på vegne af andre. Derfor handler artiklen om hvad det indebærer at repræsentere, hvordan repræsenterende praktikker fungerer (deres struktur), og hvor repræsenterende praktikker kommer fra (deres genese). Det handler altså om den sociale og symbolske, dvs. den *egentligt pædagogiske* funktion af at gøre det repræsenterende praktikere gør, nemlig udøve repræsenterende praktikker. Med henblik på at undersøge holdbarhed og rækkevidde heraf, er udgangspunktet for artiklens diskussioner i allerede publiceret materiale og allerede formulerede teoretiseringer som tages op til fornyet diskussion. Tilsammen udgør denne artikel og Nørholm (2019a) dele af et samlet forsøg på at formulere en empirisk funderet, teoretisk reflekteret rekonstruktion af det som sker, det som udføres (evaluerende eller sorterende praktikker, pædagogiske praktikker), og af dem der får dette til at ske, dem der, pr. *repræsentation* med et eksplicit eller implicit mandat, dvs. dem der, pr. *habitus* og på vegne af alle andre udfører dette arbejde (evaluerende eller sorterende praktikere, pædagogiske praktikere).

Denne artikels væsentligste udgangspunkt er diskussionerne i en artikel med et udkast til en empirisk definition af evaluering/evaluerende praktik (Nørholm, 2019a). Denne artikel kan derfor

Teksten er tidligere publiceret i K. Lea & R. Horne (2021)., (Red.), [Praxeologiske perspektiver. Professorens habitus og kampen for sykepleievitenskap som autonomt fag](#). (s. 341-371). Forlaget Hexis.

Publisert: 30.08.2024

Praxeologi – Et kritisk refleksivt blikk på sosiale praktikker ©2024 Morten Nørholm

DOI: <http://dx.doi.org/10.15845/praxeologi.v6.4361>

ses som en anden del af Nørholm (2019a) hvor evalueringer/evaluerende praktikker defineres ud fra empiriske undersøgelser gennemført de seneste godt 25 år. Her refereres definitionen fra Nørholm (2019a): den pædagogiske funktion af evalueringer/evaluerende praktikker ser ud til at være at systematisk forhindre en systematiseret indsigt i både det som erklæres evalueret, og i netop dette forhold. Med skole/uddannelsessystem som et prominent eksempel på et evalueringsselvevaluerings-system, 'alle evalueringers moder', med den væsentlige pædagogiske funktion at reproducere en særlig trosforestilling om skolens rolle som sorteringsredskab, inklusive en miskendelse af at sorteringen reproducerer allerede eksisterende sociale forskelle og ikke sker på baggrund af flid eller dygtighed hvilket ellers er den forestilling der giver skolen legitimitet (jf. Bourdieu & Passeron, 1992, Callewaert, 2021): skolens pædagogiske funktion ser ud til at være en (mindst) tredobbelt forhindringsstrategi: dels at forhindre at nogen finder ud af hvad eleverne kan, dels at forhindre at eleverne lærer sig noget, dels at forhindre indsigt i selve disse forhold.

I Nørholm (2019a) slås det desuden fast at den pædagogiske funktion som *forhindring* ser ud til at være den eneste funktion af evalueringer/evaluerende praktikker. Som en systematisering af det empirisk iagttagne viser artiklens definition tilbage i tid. Ved at stille en række kendetegn til rådighed viser definitionen desuden fremad i tid og fungerer som et redskab til at identificere den slags praktikker som fungerer evaluerende. Desuden tages udgangspunkt i andre af forfatterens artikler som indeholder diskussioner af evalueringer i forskellig form og af de sociale dynamikker der er knyttet til dem, som danner baggrunden for et udkast til en empirisk grundet teori om den pædagogiske funktion af evalueringer eller evaluerende praktikker.

For det andet er udgangspunktet i Nørholm (2001) hvori skitseres en analysemodel for at forstå og forklare de sociale dynamikker knyttet til en anbefalingerne i en række formaliserede evalueringer af uddannelserne til erhvervene i et sundhedsfelt. Som sædvanlig inspireret af Bourdieus feltteori. I artiklen foreslås det bl.a. at de sociale dynamikker i forbindelse med evalueringerne af uddannelserne til erhvervene inden for et sundhedsfelt skal forstås således: alle deltagere i evalueringerne hvis tilstedeværelse legitimeres af at de taler på vegne af den gruppe hvorfra de rekrutteres (som repræsentanter¹), ser ud til at forfægte interesserne hos en dominant dominant gruppe. Dette gælder for deltagerne på ethvert socialt hierarkisk niveau. Dette beskrives som at repræsentanterne for de dominerede grupper (arbejdstagere, studenter og administrativt personale) begår et dobbelt forræderi fordi de først forråder gruppen de antages at repræsentere, og siden forråder sig selv. Denne pointe diskuteres og nuanceres senere i nærværende artikel.

For det tredje tages der udgangspunkt i en artikel med en analyse af den statsligt sanktionerede evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark (jf. Nørholm, 2011). Fordi forskningsrådssystemet allerede i udgangspunktet er et yderst intrikat system af evalueringer og selvevalueringer (en ansøgning er en selv-evaluering som underkastes en evaluering), indeholder artiklen desuden en analyse af forskningsrådssystemet som er det som evalueres. At også analysere det evaluerede (forskningsrådssystemet) har desuden den pointe at det næppe er muligt at forstå og forklare en evaluering uden også at forstå og forklare det som underkastes evalueringen. I artiklen (Nørholm, 2011) konkluderes blandt andet at forskningsrådssystemet som sådan - qua evalueringsselvevalueringssystem - tendentielt forhindrer nytænkende forskning og i stedet tilgodeser main stream-forskning, og at anbefalingerne i evalueringen (som alene retter sig mod formalia) alene ser ud til at forstærke denne effekt af at forhindre nytænkning. Alt dette er det stik modsatte af det der hævdes er målet med forskningsrådssystemet, og det som giver systemet

¹Her kunne også anvendes betegnelsen delegater. Men uanset hvad anvender, bliver det forkert fordi dagligsproget implicerer at en repræsentant eller delegat er aktivt udvalgt og faktisk gør som en repræsentant eller en delegat forventes at gøre ifølge en normativ forestilling. Bl.a. dét søger diskussionen i denne artikel at gøre op med.

legitimitet. Desuden anvendes for første gang systematisk udtrykket "den egentligt pædagogiske funktion" synonymt med "den sociale og symbolske funktion" (jf. desuden titlen på Nørholm, 2008a), i betydningen "den funktion det undersøgte har ved overførslen af mening, orden fra generation til generation".

For det fjerde tages der i nærværende artikel udgangspunkt i ræsonnementer som ligger tidsligt efter Nørholm (2019a), nemlig i en artikel (Nørholm, 2020) om en svensk "offentlig granskning" (på dansk: høringsproces) vedrørende et forslag om at rydde og bebygge en lille, kommunalt ejet, bynær skov i Uppsala. I Nørholm (2020) er det analytiske udgangspunkt definitionen af en evaluering som den formuleredes i Nørholm (2019a) hvilket giver et stærkt redskab til at forstå og forklare det rimelige eller fornuftige i det som ellers forekommer helt urimeligt og ufornuftigt, at kommunen, efter høringsprocessen som gav et rekordstort antal protester mod planerne, konkluderer det som var udgangspunktet, at skoven skal ryddes og bebygges. Det ses for eksempel hvordan brandvæsen, vandforsyning og kloakmyndigheders positive, strengt tekniske kommentarer til planerne om at rydde og bebygge skoven tages til efterretning, mens der ikke tages hensyn til en eneste af de lokale beboeres negative kommentarer til planerne og kærlighedserklæringer til skoven. Desuden argumenteres der i Nørholm (2020) for at høringsprocessen, inklusive forskellige tilknyttede formaliserede undersøgelser af miljø og andre påvirkninger - som enhver anden evaluering/evaluerende praktik - ud over at stå i vejen for at der produceres en objektiveret viden om det som postuleres undersøgt (fx miljøforholdene), desuden er *en udmatningsstrategi* som forhindrer folket i at få indflydelse på de kommunale planer. Inden for rammen af en pædagogisk forklaring er det *derfor* granskningerne findes. Efter høringsprocessen og efter at planerne blev vedtaget af det kompetente kommunale organ (Plan- og Byggnadsnämnden, PBN), blev Uppsala kommun indklaget for den svenske Mark- og Miljødomstolen hvor planerne blev forkastet. Imidlertid har Uppsala kommun ikke opgivet planerne. I stedet revideres planerne hvorefter hele processen gentages, med udsigt til at de gennemtrumfes - som et udtryk for at udmatningsstrategien granskingsproces (offentlig høring, dvs. evaluerende praktikker) fungerer.

Ud over i det ovenstående tager diskussionerne frem for alt udgangspunkt i diskussionerne i Nørholm (2008a) af den sociale og symbolske funktion af uddannelsesevalueringer (jf. titlen), det som efterhånden kaldes den egentligt pædagogiske funktion (jf. Nørholm, 2011: 27, n. 1). En forudsætning er derfor også analysen af den formelle evaluering af det danske forskningsrådssystem (i Nørholm, 2011) og senest en artikel hvor jeg skitserer en teori om den sociale og symbolske funktion af uddannelsesevalueringer (Nørholm, 2019b).

Teoretisk og socialhistorisk baggrund

Alt dette står på en grund som jeg har hentet hos Bourdieu og i Callewaerts fortolkning som jeg - sammen med blandt andre Karin Anna Petersen - har lært os den på faget pædagogik på Københavns Universitet. Denne position er siden videreudviklet i først gruppen af ph.d.-studerende knyttet til forskerskolen *Bourdieu-programmet* på Københavns Universitet og siden i forskergrupperne Praxeologi i København/Viborg, i Uppsala samt ved Universitetet i Bergen. Hele tiden har Karin Anna Petersen været en utroligt vigtig sparringspartner. Ingen (andre) nævnt, ingen glemt.

Denne teoretiske grund indebærer en fortolkning af Bourdieus teoretiske apparat med et fokus på kapital, *habitus* og felt. dvs. med fokus på hele Bourdieus praktikteori, hans praxeologi, men måske især på *habitus*; en fortolkning som er fænomenologisk inspireret og har en fænomenologisk side, med et fokus på menneskets forkropsliggjorte sociale historie (jf. fx Bourdieu, 1977, 1999). Fokus er altså ikke kun på det som manifesterer sig (kapital), og det fuldbyrdede værk (felt). Fokus er desuden på hvor alt dette kommer fra, dets genese, vejen dertil (en praktik genereret med *habitus* i bunden).

Fordi, frem for alt, Bourdieus teoretiske apparat ikke tilbyder et alternativ hverken til strukturalisme eller til fænomenologi, hvis ikke det tilbyder en overskriden af modpolerne så begge sider inddrages. Her skal ikke gennemføres de sædvanlige symbolske knæbøjninger betegnet teoriafsnit eller lignende. I stedet refereres til relevante steder undervejs i teksten. Endelig og fordi evalueringer eller evaluerende praktikker, udført af evaluerende praktikere, skylder deres legitimitet at de har en slags folkeligt mandat, eksplicit eller implicit, inddrages Bourdieus overvejelser over anvendelsen af henvisninger til folket som en mytisk kategori (Bourdieu, 1983) og der paralleliseres til såkaldt folkevidenskab (jf. Bourdieu, 2019).

Desuden betinges arbejdet af forfatterens socialhistoriske, personligt-professionelle grund som har både begrænset arbejdet og betinget en udvikling i netop den retning som blev resultatet. Kampen om at stå på en plads hvor andre står, er hård, og det forhold at pladsen er trang og er blevet stedse mere trang, har efterhånden og i tidens løb gjort kampen tilsvarende hårdere. Desuden er kampen, tvunget af omstændighederne og med få undtagelser, kæmpet relativt alene hvilket har forstærket et krav om at projektet måtte være et andet end de eksisterende. Samtidig blev hvad man kunne kalde opdagelsesrejsen i akademiet ganske ensom fordi der ikke er mange, om nogen overhovedet, som analyserer evalueringer på samme måde som det sker her, men nok på den måde som analyseres og kritiseres. Læg dertil at i de tilfælde hvor andre arbejdede med noget der lignede dette arbejde, kunne samarbejdet bedst beskrives som destruktivt, som det formuleres hos Kjærgaard (1996), at efter de danske landboreformer og stavnsbåndets ophævelse ville den frigjorte bonde "Hellere dø end samarbejde" (Kjærgaard 1996: 216), hvilket var den stærkeste forsikring mod driftighed og opfindsomhed, jf. i det hele taget diskussionen i Nørholm (2011, særligt: 28).

Naturligvis har projektet ikke været forfatterens alene, men har grebet ind i og overlappet andre forskeres og forskergruppers eksisterende projekter. Dette var nok i sidste ende afgørende for at min plads i akademiet forsvandt (jf. Uppsala universitet, 2015)². Undervejs har der været hjælpende og støttende kolleger - som altid når man arbejder et sted hvor andre arbejder - men arbejdet var altid relativt ensomt. Dette kunne læses som en lamentering over ensomheden eller en forherligelse af den ensomme ulv, men denne forskers position rekonstrueres i en artikel om evalueringsforskningens felt (Nørholm, 2005) som *de/s* viser hvordan en normal position er uden en videnskabelig pol og højretung (jf. Kant 1789/1989, Bourdieu, 1988) og udgør en decideret ikke-autonom, afhængig del af magtens felt, *de/s* viser forfatterens (ikke)position i et felt af evalueringsforskere.

Denne socialhistoriske position er der gjort delvis rede for og den er delvis diskuteret i Nørholm (2008a: 94-102, 269-280).

²Min afsked med Uppsala universitet (og med akademiet) skete i en periode med en række forandringer i det akademiske landskab. For at forstå og forklare dem og især udviklingen af videnskabsfaget pædagogik i forhold til en række forestillinger om anvendeligheden især i lærerhvervet og andre pædagogiske erhverv, burde udviklingen i hele perioden analyseres. Her fremhæves visse detaljer vedr. tiden på Uppsala universitet: Læreruddannelsen i Uppsala lå tidligere både fysisk og administrativt for sig selv. 1/1 2011, samme dag jeg blev ansat, flyttede uddannelsen fysisk ind i det nybyggede Blåsenhus og blev administrativt underlagt Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier, det eneste institut på Fakulteten för utbildningsvetenskaper. En konstruktion som på Danmarks Pædagogiske Universitet hvor jeg tidligere var ansat. Omtrent samtidig indledtes en udskiftning af det akademiske personale i Uppsala. Således begrundedes min firing pr. 31/12 2017 med "arbejdsbrist" samtidig med at instituttet mellem 1/1 2011 og 25/2 2021 indledte rekrutteringen af mindst 30 lektorer i pædagogik, heraf 6 tidsbegrænsede (jf. Uppsala universitet, 2011-2021). Desuden indledtes rekrutteringen af en række universitetsadjunkter og, som noget nyt, af en række adjungerede adjunkter med fast ansættelse uden for universitetet, typisk på gymnasiet. Det sidste er der ikke indhentet dokumentation for, ligesom det har været vanskeligt via universitetets arkiv at skaffe et overblik over hvem der i samme periode forlod deres stilling, og på hvilke vilkår.

Overvejelser over artiklens fokus og begrænsninger

I det ovenstående refereres en række analyser af forskellige former for evaluerende praktikker. Både det som var evalueringer *af navn*, og det som var evalueringer *af gavn*, men som hed noget andet eller bare ikke hed noget. Det som jeg imidlertid ikke har beskæftiget mig systematisk med og kun har begrænset empiri til at belyse, er de *personer* som udfører disse evaluerende praktikker. I det mindste hvis man med empiri mener indsamlede socioøkonomiske karakteristika til brug for en rekonstruktion af kapitalerne hos agenterne i et felt og af deres *habitus*.

I forbindelse med undersøgelsen af den sociale og symbolske funktion af uddannelsesevalueringer (i Nørholm, 2008a) blev der dog foretaget visse indledende undersøgelser af hvem der udfører de handlinger som dengang ret uelegant blev kaldt "det som kalder sig og anerkendes for at være evalueringer" (jf. Bilag 2 i Nørholm, 2008a: 281-334). Uelegant fordi det egentlig bare er det som pr. feltkræfter *er* evalueringer. Dermed risikerer man imidlertid at overse andre handlinger med samme pædagogiske funktion, dvs. andre handlinger som må konstrueres som evaluerende praktikker. I stedet for at fortsætte med en kortlægning af de sociale karakteristika hos de konkrete personer (hvilket altså risikerer at indebære at der arbejdes videre med et prækonstrueret, spontant objekt, jf. Bourdieu et al., 1991), fortsætter dette arbejde med objektkonstruktionen med at sætte fundene i spil og bryde tilbage (jf. diskussionerne om brud i Bachelard, 1976).

Et yderligere argument for denne fremgangsmåde er at evalueringerne eller de evaluerende praktikker ikke udfører sig selv, der er altid nogen der *gør* noget, altid nogen der - med *habitus* i bunden som generativt princip - *vælger* at *gøre* noget. Disse personer karakteriseres ved det som i sammenhængen er det væsentligste de er fælles om, nemlig *det de vælger at gøre*, deres *stillingtagener*. Det kunne ligne en cirkelslutning, men udgør i stedet en måde at konstruere objektet gennem et brud med alt involveret, *in casu* det spontane objekt, dvs. gennem at bryde tilbage og dels konfrontere den første konstruktion med empirien, dels bryde med forskerens forestilling om at det er tilstrækkeligt at undersøge hvem der har udført det spontane som undersøgtes.

Pragmatisk risikerer en eftersøgning pr. store indsamlinger af socioøkonomiske karakteristika (eller indkøb af registerdata) desuden at være en fælde man som forsker stiller for sig selv i en - misforstået - higen efter signifikans, systematik, forklaringskraft osv, dvs. i noget som ligner et knæfald for et naturaliseret logisk positivistisk ideal. Blandt andet impliceres at *store* datamængder er bedre end *små*, at mange data indsamlet på en *ensartet* måde garanterer undersøgelsens kvalitet (logisk - instrumentel - positivisme; jf. diskussionerne af ensartet indsamlede datas principielle usammenlignelighed i Lundgren, 1979, Nørholm, 2011: 33). Det foregående må dog ikke ses som et generelt argument for at forkaste at arbejde med store datamængder. Men det kræver et stort arbejde, efter fremstillingen af fx de velkendte korrespondensanalyse-plots, at vende tilbage til empirien og at bryde tilbage for at konstruere det videnskabelige objekt. Jf. fx Petersen (1997/8, 2006a, 2006b, Petersen et al., 2003, Halskov et al., 2002 - eller Bourdieu, 1984).

Endelig viser andre undersøgelser at det absolut er muligt at teoretisere over samfundsmæssige dynamikker og deres konsekvenser uden store datamængder og uden at kende de udførendes socioøkonomiske karakteristika, jf. fx Frederiksen (2015, og resume, analyse og diskussion heraf i Nørholm, 2016). Det vigtige ser altså ikke ud til at være et tilstrækkeligt omfattende datasæt og en tilstrækkeligt sofistikeret metode som følges - påstået - metodisk, men derimod et teoretisk-analytisk arbejde med en tilstrækkeligt stærk teori som det vigtigste redskab (jf. Bourdieu, 1999; Bourdieu et al., 1991). Deltagerne i evalueringerne er der *de facto*, det er dem der er der, der *de facto* vælger at *gøre* noget. Disse deltagere har visse karakteristika og i Nørholm (2008a) argumenteres for visse sociale dynamikker blandt deltagerne i de analyserede evalueringer, fx at styregrupperne for evalueringerne udført i regi af det daværende Evalueringscenteret indeholder en dominant dominant person, typisk en overlæge og/eller tilsvarende, som garanti for opretholdelsen af en social orden.

Sammenlign med "Historiografisk analyse af de institutionelle miljøer" (Petersen, 1997/8, Bilag) hvor én meget groft skitseret pointe er at forskningen i sygepleje vokser frem ved hjælp af ildsjæles entusiastiske arbejde, for efterhånden at blive overtaget af en repræsenterende praktiker, typisk en læge, og normaliseret. Og jf. - med et eksempel fra Nørholm (2020) - at synspunkterne på Uppsala kommuns foreslåede byggeplaner bliver stedse mere positive jo højere op i et lejerforeningshierarki man kommer. De enkelte medlemmer af den svenske Hyresgästföreningen ytrer sig negativt som også de lokale afdelinger gør det. På nationalt niveau derimod er indstillingen positiv - og falder sammen med allerede formuleret socialdemokratisk politik, dvs. med det socialt mulige som ved enhver evaluering.

Deltagerne i evalueringerne *gør* noget og det de *gør*, er de fælles om, og netop dét er det interessant at fokusere på, herunder hvordan de personer der *gør* noget, udgør en del af et intrikat system af agenter/agenturer. De personer der udfører evalueringerne/de evaluerende praktikker, anskues derfor som *evaluerende praktikere*. Fordi der altid overalt ser ud til at være involveret et aspekt af frivillighed og af at deltageren i en evaluering/evaluerende praktik (den evaluerende praktiker) *melder sig selv*, dvs. pr. habitueret tilbøjelighed *selv* vælger at gøre det socialt mulige, nemlig deltage i evalueringer/evaluerende praktikker, respektive fordi de evaluerende praktikere samtidig *anerkendes* som de retmæssige deltagere i de evaluerende praktikker, udgør disse evaluerende praktikker desuden *repræsenterende praktikker*, og tilsvarende udgør de evaluerende praktikere en slags repræsentanter, dvs. *repræsenterende praktikere*.

Begynder man at se efter, udføres evaluerende praktikker altid og overalt i stort og småt. I det mindste findes forestillingerne om at alle kan deltage - og faktisk deltager - i evalueringer af alle mulige slags på alle mulige hierarkiske niveauer, med folket som mytisk kategori (Bourdieu, 1983). Det tilsyneladende sofistikerede ved institutionaliserede evalueringer skjuler at bedømmelse og anbefalinger udgør en vilkårlig social gruppes lige så socialt vilkårlige smagsdomme som pr. social alkymi forvandles til en bestemt slags viden, en forvalterviden (jf. Nørholm, 2011) som legitimerer allerede socialt nødvendige administrative tiltag. Desuden skjuler den påståede systematik at de anvendte metoder vælges anvendt pr. *habitus*, dvs. som en socialt betinget tilbøjelighed til at gøre det som metodebeskrivelserne tilsiger, hvilket efterfølgende opfattes og legitimeres som at metodebeskrivelsen er årsagen.

En meget væsentlig pointe af det foranstående er at de påstået systematiske evalueringer (fx sådan som de fx udføres i regi af Evalueringsinstituttet, jf. www.eva.dk, eller *Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark*, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, 2009), og som en symbolsk nødvendig del heraf en tilhørende evalueringsforskning, egentlig bare udgør særlige udgaver af noget helt almindeligt og dagligdags forekommende. Inklusive at implikationen af at en folkelig deltagelse faktisk findes og desuden indebærer reel indflydelse (her hentes evalueringernes legitimitet), atter understreger at folket anvendes som det Bourdieu kalder en mytisk kategori (jf. Bourdieu, 1983, og jf. fx Mao Tse-Tungs "Folket, og folket alene, er drivkraften i skabelsen af verdenshistorien", Mao Tse-Tung, 1968: 117). Uden et greb tilbage og et brud med det spontane objekt, havde det ikke været muligt at producere denne indsigt. Tilsvarende ville det heller ikke være muligt, med visse systematiske begrænsninger, at systematisk indse det man spontant har en mistanke om, at de påstået systematiske evalueringer gennemsætter de vilkårlige *dominante* smagsdomme hos en lige så vilkårlig *dominant* social gruppe (en stats sanktioneret gruppe af specialister) *som om* de var resultatet af systematiske undersøgelser. Uden det systematiske brud var det med andre ord ikke muligt at afdække det *kup* det foregående er et udtryk for.

Samtidig er der en lang række af personer som hverken selv deltager eller *gør* indsigelse mod den socialt vilkårlige måde hvorpå disse evaluerende praktikker udføres, og mod det der siges som om det var på vegne af hele gruppen (dvs. pr. miskendelse af det vilkårlige i en tilknyttet, gennemkuppet social orden). Det udgør yderligere argumenter for at der er tale om en lige så socialt vilkårlig

gruppes gennemkuppede socialt vilkårlige smagsdom. Det er kun nogen der taler som om det var på vegne af alle. Disse nogen, er dem der gør netop dét, hvilket gør det rimeligt at tale om *repræsenterende* praktikker udført af en række personer som dermed medvirker til og (for)bliver en del af et yderst intrikat system til opretholdelsen af en social orden. Inklusive at der skal findes en metodebeskrivelse at henvise til, *som om* metodebeskrivelsen var årsagen til at metoden blev anvendt som den gjorde, og ikke bare var et *symbol*. I næste omgang berettiger en sådan funktion ved overførslen af mening/orden fra en generation til den næste til betegnelserne *pædagogiske praktikere* respektive *pædagogiske praktikker*. Relateres dette fx til den udvikling som oprettelsen af Danmarks Pædagogiske Universitet indebar (jf. Callewaert, 1999), eller som udviklingen på fx faget pædagogik på Uppsala universitet er udtryk for (i begge tilfælde at pædagogik som selvstændigt videnskabsfag undertrykkes til fordel for andre (videnskabs)fags undersøgelser af pædagogiske institutioner i en normativ forståelse, og/eller udviklingen af pædagogik som et hjælpefag for fx lærerhvervet - jf. Callewaert, 2021), ses det hvilke videnskabelige forklaringer der risikerer at forhindres når en læreruddannelses-logik tager over.

Den gennemkuppede sociale orden og de dertil knyttede sociale dominansforhold holdes pr. *habitus* på plads af *symbolsk vold* (jf. Bourdieu & Passeron, 1992, Bourdieu & Wacquant, 1992) og pr. *miskendelse* af den sociale orden og de sociale dominansforholds vilkårlighed fra enhver involveret på ethvert socialt niveau, både den ordenen og de sociale dominansforhold er til fordel for, og dem de er til ulempe for.

En empirisk funderet definition på repræsentation/repræsenterende praktikker

En repræsenterende praktik udføres altså af en person som kan netop dette, agere (oftest især tale) som om det var på vegne af en gruppe, og blive anerkendt for at agere (oftest især tale) som om det var på vegne af hele denne gruppe. I en dobbelt bevægelse og pr. symbolsk vold dels tiltvinge sig positionen, dels tvinges til at indtage positionen; dels påberåbe sig at den konkrete stillingtagen er legitim, dels anerkendes for at den konkrete stillingtagen er legitim. Pr. feltkræfter besætter og besidder den person som udfører en repræsenterende praktik, alene den relativt dominante position hvis det i praksis anerkendes at besættelsen og besiddelsen af den relativt dominante position er legitim. Et kup - at påtvinge en vilkårlig social orden, uanset at denne orden i disse tilfælde anerkendes som legitim - er alene muligt når den eller de som gennemfører kuppet, anerkendes som legitime i deres forehavende, dvs. når det generelt i det pågældende felt anerkendes at det som gennemføres, den orden som påtvinges pr. kup, er legitim. Kuppet bliver midlertidigt og mislykkes hvis en sådan accept ikke er til stede; enhver voldelig dominans-besiddelse ser ud til at være dømt til at omstyrtes.

En repræsenterende praktik udføres altså af en repræsenterende praktiker som er den der kan netop dette, forfægte visse holdninger og agere som om det var på vegne af alle og i alles interesse, men på en måde som indebærer at de socialt nødvendige administrative tiltag³ gennemføres uden indblanding fra de grupper på hvis vegne der tales, men hvem disse tiltag er til direkte ulempe for. Jf. fx diskussionerne i Nørholm (2008b) af hvilke interesser der tilgodeses af anbefalingerne i de analyserede uddannelsesevalueringer, eller diskussionen i Nørholm (2020) af hvilke interesser der

³Diskussionerne begrænser sig ikke til fx offentlig administration. Ordet administrativ skal ses i den bredest mulige betydning: det som den der bestemmer hvad der skal gøres, bestemmer skal gøres.

tilgodeses efter den offentlige granskning af forslaget om at rydde og bebygge "Blodstensskogen" i Eriksberg, Uppsala.

Ikke alene indebærer en repræsenterende praktik at visse grupper opnår noget på bekostning af andre (udbytning), en repræsenterende praktik indebærer desuden at de grupper som betaler prisen, anerkender rimeligheden i hele projektet (miskendelse). Jf. fx at skole/uddannelsessystem *de facto* er til ulempe for en meget stor del af befolkningen, de dominerede klasser som samtidig opretholder skolens legitimitet gennem at hævde skolens rimelighed og kræve at deres børn får adgang til skolen skønt skolens objektive funktion som evalueringsredskab (skolens primære samfundsmæssige funktion, måske tilmed den eneste funktion) er at forhindre nogen i at lære noget, at forhindre at nogen elev måles på hvad de kan, og at forhindre formidlingen af en indsigt i netop dette (jf. Bourdieu & Passeron, 1992; jf. desuden Nørholm, 2019a).

En repræsenterende praktik udføres altså af en person, en repræsenterende praktiker som gør netop dette, i praksis forfægter en forvaltning som indebærer at socialt nødvendige tiltag gennemføres af politikere og bureaukrater (i både spontan og rekonstrueret forståelse) i enighed og som om de var én gruppe, og som anerkendes for handlingernes legitimitet, og gennemføres relativt uforstyrret af de grupper og klasser som tiltagene er til ulempe for. Et eklatant eksempel herpå ses i forbindelse med den offentlige høring om planerne om rydning og bebyggelse af en lokal bynær skov i Uppsala (jf. analyse og diskussion i Nørholm, 2020).

Inden for en politisk sfære kan man kalde den gruppe som udfører disse repræsenterende praktikker, de repræsenterende praktikere, for "politiker-bureaukrater"; pr. de respektive gruppers konkrete repræsenterende praktikker ser det ud til at de befinder sig på meget kort indbyrdes social afstand i et felt, på trods af at grupperne oftest anerkendes for at have modstridende interesser, fx politikere og bureaukrater. Eller det ses fx vedrørende repræsentanterne for undervisere, teknisk-administrativt personale og studenter, respektive for arbejdsgivere/arbejdsledere i de evalueringsrapporter som analyseres i Nørholm (2008); jf. desuden Nørholm (2001: 560, figur 1). Og jf. undersøgelsen af den danske magtelite (i Larsen, Ellersgaard, Bernsen, 2015) som viser at der blandt de 10 øverste i et elitært hierarki målt på antallet af kontakter ses fire fagforeningsbosser, hvis tilstedeværelse i en feltteoretisk optik må forklares med at de alene befinder sig der på grund af og ikke på trods af deres stillingtagener, dvs. fordi de siger eller forfægter det som kan siges eller forfægtes netop dér, og ikke på trods af det.

Det som her kaldes "politiker-bureaukrater", refererer desuden til sprogbrugen i Nørholm (2020) om granskningsprocessen i Eriksberg. Betegnelsen dækker en (usalig, anti-demokratisk) alliance mellem politikere og bureaukrater, praktisk manifesteret som på den ene side *politikere* der agerer som om de var bureaukrater ved at henvise til en postuleret objektiv nødvendighed af deres politiske beslutninger, og som dermed undgår at tage stilling fordi der henvises til undersøgelser - evalueringer eller evaluerende praktikker (jf. Nørholm, 2019a) - der viser dette, respektive på den anden side *bureaukrater* der agerer politisk ved at promovere undersøgelser - evalueringer eller evaluerende praktikker (jf. Nørholm, 2019a) - som er udført på en sådan måde at de giver politisk opportune svar, og ved ikke at gå i rette med politikerne når disse handler politisk opportunt i stedet for at følge gældende love og regler. Et konkret eksempel kan belyse dette: I flere skrivelser henvendte jeg mig til Uppsala kommun for at få at vide hvordan kommunen helt konkret havde tænkt sig at tage hensyn til tre nationalt og internationalt beskyttede arter og disse arters levesteder i forbindelse med rydning og bebyggelse af visse lokale naturområder. Svaret var i klartekst at ganske vist er organismerne beskyttet, men bestandene i Sverige er så livskraftige at det ikke er nødvendigt at tage nogen hensyn lige netop der hvor det er tænkt at der skal bygges huse (jf. Uppsala kommun, 2015a, 2015b). End ikke at offentligt vise at kommunens handlinger er regelstridige (jf. fx Nørholm, 2018; jf. referencelisten til Nørholm, 2020, for eksempler på et stort antal læserbreve), har ændret planerne. Pointen er ikke den både naive og normative at et læserbrev straks burde få en kommunal

forvaltning til at ændre kurs, men at et folkeligt indslag i det såkaldte folkestyre er yderst begrænset (jf. Nørholm, 2020). Eller med andre ord, at "folket", som i fx "folkestyre", inklusive forestillinger om at de folkevalgte *qua* folkevalgte har folkets tillid og i praksis forfægter folkets vilje, fungerer som legitimering af stillingtagener hos de folkevalgte som tilgodeser en overordnet *doxa* og ikke tilgodeser folkets interesser, hvad enten det drejer sig om ortodokse eller heterodokse. Om brugen af folket i den forbindelse, se fx diskussionen i Bourdieu (1983, 2019). Enhver evaluerende praktik udtrykker altså en slags "spontan teori" eller "folke-teori" og burde analyseres også i disse termer (jf. Bourdieu, 2019, Bourdieu & Krais, 2020: 3, 10) og er med andre ord lige så nødvendig at bryde med i et videnskabeligt arbejde (jf. Bourdieu et al., 1991).

En repræsenterende praktiker eller pædagogisk praktiker er altså en person som, i en gruppe hvor også *heterodoxa* findes, på gruppens vegne udtrykker, (re)producerer og kæmper for en overordnet *doxa*, som om de forskellige interesser i gruppen var homogent fordelt. dvs. at en repræsenterende praktiker er en person som udtrykker (repræsenterer) *doxa* som om *heterodoxa* ikke fandtes. Og udtrykker og kæmper for en mere overordnet *doxa*, en overordnet, eksisterende, principielt vilkårlig social orden. Ikke kun i gruppen som repræsenteres, ikke kun i denne gruppe samt i den gruppe som traditionelt har modstridende interesser (jf. diskussionen i Nørholm, 2008a), men som en overordnet, principielt vilkårlig, eksisterende social orden. Samtidig ser man hvordan det foregående implicerer en social arbejdsdeling mellem de repræsenterende praktikere i relativt dominante positioner og de repræsenterede i relativt dominerede positioner. Derimod findes tiltroen til den sociale ordens legitimitet, til *doxa*, overalt i feltet. Hvilket viser en social arbejdsdeling mellem, i en relativt dominant position, den der udstikker og udtrykker retningslinjerne for det praktiske arbejde (*praktisk teori*), og, i relativt dominerede positioner, dem der udfører det praktiske arbejde der udstikkes og udtrykkes retningslinjer for (*praktisk praktik*, jf. Durkheim, 1975, eller ledsagende diskurs, jf. Brinkkjær & Nørholm, 2005; jf. desuden Durkheim, 2002). Vedr. anvendelsen af ordet "tiltro" frem for "tro", se diskussionen i Callewaert (1997: 34-35).

En repræsenterende praktiker er altså en person der administrerer eller forfægter en administration som genopretter, reproducerer og cementerer allerede eksisterende dominansforhold gennem at genoprette, reproducere og cementere allerede eksisterende ulige fordelinger af materielle og symbolske goder (dvs. typisk penge og uddannelse). Dette ser ud til at gælde uanset hvordan den repræsenterende praktiker har opnået at kunne tale på alles vegne.

En repræsenterende praktiker fungerer altså som en statens delegat og agerer på vegne af staten i forbindelse med det pædagogiske arbejde at opretholde ordenen (jf. at titlen på "Book II" i Bourdieu & Passeron, 1992: 69 ff er "Keeping Order"). Men vel at mærke anerkendt for at gøre noget helt andet. Det vil sige pr. miskendelse af at der siges ét og gøres noget ganske andet.

For de tre klassiske professioner gælder at

- præsten (og hans assistent degnen, nu læreren) på vegne af staten udfører disse repræsenterende praktikker, evaluerende praktikker, pædagogiske praktikker i kirke/skole/uddannelsesystem anerkendt for at formidle frelse/viden på en sådan måde at alle behandles lige og uafhængig af fx social baggrund,
- at dommeren/advokaten (og hans forskellige assistenter) på vegne af staten udfører disse repræsenterende praktikker, evaluerende praktikker, pædagogiske praktikker i domstol/fængsel eller anden straffeanstalt, anerkendt for at udøve retfærdighed med "præcedens" og "lighed for loven" som princip, dvs. anerkendt for at handle uafhængig af den tiltaltes sociale baggrund, og
- at lægen (og hans assistent sygeplejersken) på vegne af staten udfører disse repræsenterende praktikker, evaluerende praktikker, pædagogiske praktikker på klinikken

eller sygehuset, med fx WHO's slogan "Health for all" og senere udgaver (jf. Mahler, 1981) som rettesnor og som om det er en systemfejl og ikke det normale når kun nogen og ikke alle får lægehjælp, og at forskellene varierer med sociale forhold.

Samtidig viser det ovenstående at kirke/skole/uddannelsessystem, domstol/fængsel respektive klinik/sygehus er de tre klassiske professioners ordensopretholdende domæner eller disciplinerende områder for frelse (og viden), retfærd respektive helse. Samtidig ses at en *repræsentativ praktik* er en *evaluerende praktik*, er en *ordensopretholdende praktik*, dvs. er en *pædagogisk praktik*. Hvilket i næste omgang er et argument for at faget *pædagogik*, hvis det ikke kun skal være et hjælpefag som producerer ledsagende diskurs til praktikere i pædagogiske institutioner og positioner, og hvis det ikke kun skal være andre videnskabers undersøgelser af pædagogiske institutioner og positioner, men desuden skal være et selvstændigt videnskabeligt fag i streng mening (jf. Durkheim, 1975), også må være det fag der *undersøger hvordan mening, orden osv. overføres fra den ene generation til den anden*. *Pædagogik som videnskabsfag* må med andre ord være det fag der undersøger den pædagogiske funktion af forskellige observerede fænomener, anskuet ikke-normativt som forekomster i verden (jf. Durkheim, 2002), jf. fx diskussionen i Staf Callewaerts bidrag til nærværende publikation (Callewaert, 2021). Læg dertil at en praktisk teori (kun) har samme værdi som den teoretiske teori den bygger på, sådan som det impliceres af Émile Durkheim i en leksikon-artikel fra 1911 (Durkheim, 1975), og sådan som det stadig er aktuelt. Jf. også fx Petersen (1995) eller Callewaert (1997).

Det grundlæggende vigtige er dog ikke at fortabe sig i en diskussion af forskellige vidensformer, men at være opmærksom på det sociale hierarki og reproduktionen og udbygningen heraf som er indbygget i de tilsyneladende upartiske forhold som knytter sig til det arbejde som udføres af evaluerende praktikere eller pædagogiske praktikere på et hvilket som helst socialt hierarkisk niveau. Og at det er reproduktionen af sådanne dominansforhold som er den pædagogiske funktion af evaluerende praktikers arbejde. Inden for rammen af en pædagogisk forklaring er det derfor arbejdet foregår som det gør, udført af dem der udfører det.

Visse andre tilgange og noget der ligner

I sin bog af samme navn diskuterer antropologen David Graeber (jf. Graeber, 2018, 2017) det han kalder *bullshit jobs*, dvs. arbejde som både han og respondenterne i hans undersøgelse anser ikke er nødvendigt fordi det ikke producerer materielle goder i traditionel forstand, og som derfor kunne (måske snarere burde) afskaffes. Det ser dog ikke ud som om Graebers *bullshit jobs* er det samme som det vi er ude efter i denne artikel. Graeber anser det arbejde som udføres, for unødvendigt eller direkte destruktivt, og der argumenteres for at det er første gang i menneskets historie at der findes arbejde som er meningsløst. Derfor ville det ifølge Graeber være mere fornuftigt at tilbyde indehaverne af disse *bullshit jobs* en slags borgerløn. Qua normativt over for disse jobs betydning risikerer Graeber dog at ikke kunne give en fornuftig forklaring på fornuften i tilstedeværelsen af de tilsyneladende ufornuftige *bullshit jobs*. Dermed får vi hos Graeber ikke svar på det som er i fokus i denne artikel, den pædagogiske funktion af de *bullshit jobs* som samtidig ifølge Graeber (2017) er utroligt udbredte (op mod 37% af respondenterne i Graebers undersøgelse anser at deres job er mere eller mindre meningsløst, Graeber, 2018). Dermed risikerer Graeber at overse - eller som antropolog mere banalt måske bare ikke interessere sig for - den *pædagogiske* funktion af *bullshit jobs*. Som pr. vurderende, evaluerende praktikker, dvs. som pr. pædagogiske praktikker er at producere og reproducere en symbolsk nødvendighed for jobbene selv og dermed for en vilkårlig

eksisterende social og symbolsk orden som implicerer og indebærer den slags jobs til at reproducere en social orden.

Det er ikke overraskende at samfund har mekanismer til at reproducere sig selv, men det er interessant at afdække dem. Graebers arbejde er således interessant alene af den grund skønt det ikke giver svar af den type vi er ude efter her. Tilsvarende får vi en diskussion af det som - også relativt normativt - kaldes *empty labor*, tomt arbejde, arbejde uden indhold, i Paulsen (2013). Og tilsvarende får vi en relativt normativ tilgang til hvordan dette tomme arbejde kunne undgås fordi det står i vejen for at producere noget i en mere effektiv produktion. På samme måde som hos Graeber ses altså hos Paulsen (2013) hvordan en relativ normativitet står i vejen for det som er ærindet i denne artikel, at forstå og forklare den pædagogiske funktion af tilsyneladende irrationelt, meningsløst eller tomt arbejde. Som er at reproducere en bestemt eksisterende, principielt vilkårlig social orden, inklusive at reproducere de sociale mulighedsbetingelser for *bullshit jobs* eller *empty labor*. Endelig anskues tilstedeværelsen af *bullshit jobs* eller *empty labor* hverken hos Graeber eller Paulsen under anlæggelsen af en symbolsk økonomi, hvilket forhindrer forklaringer af den symbolske betydning det har at have et job frem for ikke at have et job, uanset om man selv adspurgt måtte opfatte det man gør, som meningsløst.

I sin undervisning på faget pædagogik på Københavns Universitet i begyndelsen af 1990-erne kaldte Staf Callewaert den slags evaluerende, ordensopretholdende, pædagogiske praktikere for *kosmetiske arbejdere*. Måske er denne halvt spøgefulde betegnelse ikke desto mindre ganske rammende og mere præcis fordi det arbejde som udføres, netop har den funktion at bevare skindet, opretholde forestillinger, genfortælle en *story*, reproducere en social og symbolsk orden uden at der produceres ret meget andet end netop dét (samtidig med at der produceres forhindringer for at udfordre systemet), men så det ser ud som om der produceres alt muligt, typisk frelse, retfærd eller helse (jf. Kant 1798/1998) - eller erkendelse for den sags skyld, sådan som forestillingen er i uddannelsessystemet. I artiklen "Evaluering - evaluerende praktikker: Udkast til en empirisk definition" konstateres desuden at "Under de givne sociale omstændigheder ser det desuden ud som om denne pædagogiske funktion af en evaluering er en evaluerings eneste funktion." (Nørholm, 2019a: 32). Den konstatering underbygges af den ovenstående diskussion.

Yderligere refleksioner over tidligere arbejde, visse korrektiver hertil, samt overvejelser over artiklens begrænsninger

Blandt andet i Nørholm (1997) diskuteres de sociale dynamikker i forbindelse med en formaliseret evaluering af sygeplejerskeuddannelsen udført på den statsankendte, såkaldt uafhængige institution Evalueringscenteret (Evalueringscenteret, 1996) og der argumenteres for at det *normale* er at repræsentanterne, de repræsenterende praktikere begår et *dobbelt forræderi*: Først forråder de gruppen på hvis vegne de taler, dernæst forråder de sig selv. Det er dog tvivlsomt om det sidste er tilfældet fordi de repræsenterende praktikers handlinger indebærer at de sociale mulighedsbetingelser for deres egen position reproduceres, dvs. fordi det som reproduceres, er en bestemt eksisterende, principielt vilkårlig social orden som bl.a. implicerer evalueringer og dermed deltagere i evalueringer. Det som (re)produceres på positionen, og som nødvendiggør positionen og arbejdet der gøres på positionen, er forståelsen - som en *doxa* - af nødvendigheden af det arbejde der gøres på denne position. Ikke kun (re)produceres en forståelse af at *der skal gøres det der gøres*, desuden (re)produceres en forståelse af at *det der gøres*, her det konkrete udtryk, *skal gøres på den konkrete måde, med det konkrete udtryk og af netop de personer som har gjort det hidtil*.

Det som gøres, er det socialt mulige, det som sikrer reproduktionen af en vilkårlig, eksisterende social orden, herunder en (re)produktion af den sociale plads (re)produktionen befinder sig på. Det

man fx ser, er at inden for feltet af evalueringsforskere fungerer referencer til konsekkreret litteratur og ikke mindst de referencer de forskellige evalueringsforskere gør til hinanden på kryds og tværs, som kapital for både den der refererer (man viser at man er bekendt med *doxa*), og den der refereres til (man anerkendes som bærer af *doxa*) (jf. Nørholm, 2005, 2008), hvilket desuden yderligere forstærker konsekkreringen. Samtidig ser man at der produceres og reproduceres en vilkårlig social orden: disse referencer er de rette, de legitime. At henvise til andet, fx at henvise ud af feltet, til *heterodoxa*, udgør en social fejl svarende til og med den samme slags problemer som når man i Kabylien ikke gifter sig med sin krydskusine (sådan som giftermålsstrategierne genfortælles officielt), men med en pige fra nabolandsbyen (jf. Bourdieu, 1977). Det kræver et enormt socialt arbejde at legitimere det illegitime, dvs. at det socialt legitime har meget lettere ved at blive til noget fordi det har meget lettere ved at anerkendes.

Det normale er, *qua* normalt, dybest set trivielt. Derfor bliver det interessante at aktivt eftersøge og siden analysere de eventuelle brud med det normale, de steder hvor der sker noget andet end det normale. Med henblik på at forstå og forklare at der ikke altid og overalt sker det normale, det forventede, men faktisk ind i mellem kan konstateres noget u-normalt, noget heterodokst. Og fordi det normale tendentielt promoveres af fx bevillende myndigheder (inden for en videnskabelig sfære af forskningsråd af forskellig slags, jf. diskussionerne i Nørholm, 2011), og fordi forskning stedse oftere kræver ansøgning og bevilling (inklusive adskillige former for selv-evaluerende praktikker), bliver produktionen af sådant som bryder med *doxa* (fx heterodoks evalueringsforskning som den præsenteres her) stedse vanskeligere inden for rammerne af et eksisterende universitært system, især inklusive at publicere i anerkendte tidsskrifter (jf. rekonstruktionen af et felt af producenter af evalueringsforskning i Nørholm, 2019a, 2005, 2008b, og jf. analysen af *Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark* i Nørholm, 2011). Fordi positionerne gensidigt underbygger hinanden og henviser til hinanden som et system med skyldigheder, tjenester, gensidige referencer som kapital, konsekkrering/deseokrering osv.

Afslutning - videre arbejde

Denne artikel er den anden artikel som er et resultat af en reflektiv gennemlæsning af mit tidligere arbejde. Den første er Nørholm (2019a). Det som stadig mangler, og som jeg i denne artikel har forsøgt at definere mig ud af, men som ser ud til alligevel at være et nødvendigt stykke arbejde, er at undersøge de socioøkonomiske forhold hos de konkrete personer der, som evaluerende eller repræsenterende praktikere udfører disse evaluerende praktikker. Hvem er de, hvad kendetegner disse konkrete personer, og hvordan kan de konstrueres i et felt?

I *Outline* (Bourdieu, 1977) diskuteres det hvordan det forhold at være udvalgt (konsekkreret, adlet, ophøjet) forpligter. Og forpligter den udvalgte til at følge *doxa*. I en artikel om muligheden af uegennyttige handlinger udtrykkes dette således: "De agenter som är väl anpassade till spelet behärskas av spelet, och tveklöst i högre grad ju bättre de behärskar det" (Bourdieu, 1995a: 129). Udvælgelsen - anerkendelsen - som repræsenterende praktiker, pædagogisk praktiker forpligter til at følge *doxa*. Det væsentligste i den forbindelse er at forstå at det er *doxa* i den gruppe som adler, anerkender, som den adlede er forpligtet på. dvs. at i forbindelse med repræsentation og diskussioner mellem repræsentanter er det *doxa* i den dominante gruppe der respekteres/følges. En repræsentant er altså anerkendt ikke bare af sin egen gruppe, men også og som en nødvendig betingelse af en dominant gruppe. Er der tale om repræsentanter for en dominant gruppe, er der sammenfald; her behøves ingen anerkendelse fra en anden gruppe. Men repræsentanterne for dominerede gruppe anerkendes kun som repræsentanter gennem anerkendelse i både den egne og, ikke mindst vigtigt, i den dominante gruppe.

I forhold til mine egne undersøgelser ser det ud som om disse overvejelser gælder uanset om repræsentanten er valgt kollegialt, er udpeget, ytrer sig selvudnævnt eller efter invitation eller hvordan det ulige forhold nu er etableret. Man kan nok så meget ytre sig som om det var på vegne af en domineret gruppe, og man kan nok så meget præsentere de subjektive såvel som de objektive interesser hos denne gruppe. Uden anerkendelse fra den dominante gruppe har man som repræsenterende praktiker intet gennemslag. Uden anerkendelse fra den dominante gruppe findes i praksis ingen udvalgt, ingen adelig, ingen repræsentant, ingen repræsenterende eller pædagogisk praktiker. Tilsvarende (eller omvendt) kan den som udtaler det legitime, få anerkendelse fra den dominante gruppe og dermed få gennemslag uanset om det som siges, i praksis er uden folkeligt mandat. Analysen i Nørholm (2020) af den offentlige høring i forbindelse med et kommunalt byggeprojekt i Uppsala kommun understreger dette. Dels ser Uppsala kommun konsekvent bort fra de kritiske røster fra de borgere som ytrer sig, dels tager Uppsala kommun i stedet udgangspunkt i tekniske kommentarer fra bl.a. brandvæsenet og vand/kloak-forsyningen når det vurderes at planerne skal gennemføres. Samtidig er det nok vigtigt at understrege at det som skrives her, ikke udtrykker en konspirationsteori. Tværtimod fordi hele systemet, den sociale orden, erkendes og anerkendes som legitim, dvs. opretholdes af alle på ethvert socialt hierarkisk niveau, både dem det er til fordel for, og dem det er til ulempe for. Pr. *habitus* og symbolsk vold og pr. miskendelse af den egentlige funktion.

Det ovenstående kan siges anderledes: den gruppe som adler, er gruppen af allerede adlede, dvs. af allerede ophøjede, fordi det er dem der har magten til at adle. Og pr. definition er det ikke gruppen af dominerede (jf. også diskussionen af kooptation på universitetet i Gunvik-Grönbladh, 2014). Så adel forpligter, *noblesse oblige*. Men forpligtelsen er over for en dominant gruppe som foretager adlingen, og ikke over for den idé eller de handlinger der gav ophav til adlingen; disse idéer og handlinger fungerer alene som en undskyldning og det ser ud som om adlingen fungerer som en slags afvæbning af en (potentiel) udfordrer eller konkurrent til de privilegier adelen har monopol på. Og tilsvarende for en repræsenterende praktiker. Det forklarer også hvorfor der ind i mellem er nogen der ikke vil adles, fordi det risikerer at kræve/indebære troskab mod en anden gruppe end den man føler sig solidarisk med (jf. diskussionerne hos Wacquant, 2019 som er det oversatte forord til den engelsksprogede udgave af Bourdieus bog om statsadelen, 1995b, og jf. at Bourdieu aldrig forsvarede en afhandling, dvs. aldrig lod sig adle i akademiet).

Det er vanskeligt i den forbindelse at vide/vise empirisk hvem der ikke anerkendes som repræsentant, dvs. hvem der ikke adles, fordi det kræver en *ante hoc*-bortfaldsanalyse. Men det er muligt at opnå et systematisk fingerpeg om hvilke interesser som ikke tilgodeses ved at gennemføre en konstruktion af et rum af mulige udfald. At ikke anse ethvert udfald for muligt, men i stedet se de empirisk iagttagne udfald i relation til de udfald der er mulige under de givne omstændigheder. Et par empiriske eksempler belyser dette: I de evalueringsrapporter som analyseres i Nørholm (2008a), anbefales det at den evaluerede uddannelse skal systematiseres, indeholde mere skolebaseret undervisning, og at den virksomhedsbaserede undervisning i større grad skal bestå i at en studerende skal se på andres arbejde og tale om det studenten har set. Derimod formuleres ingen anbefalinger af tiltag som kvalificerer studenten til det konkrete praktiske og uforudsigelige møde med patient/klient for at denne skal få det bedre. Der anbefales mere *talen om arbejdet* (praktisk teori, jf. Durkheim, 1975 eller ledsagende diskurs, jf. Brinkkjær & Nørholm, 2005) og mindre *konkret, on the job-træning* (jf. Nørholm, 2008a). Tilsvarende ses hvordan anbefalingerne i *Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark* (jf. Nørholm, 2011) alene gælder *udformningen* af forskningsrådssystemets systemer og kravene til *udformningen* af de indsendte ansøgninger, og end ikke antyder at det kunne være en god idé at i det mindste forsøge at formulere visse krav til at bedømme kvaliteten af *forskningen* i de indsendte ansøgninger. Men dette er det normale. I begge tilfælde anbefales udviklingen af kvantificerbare systemer til kontrol frem for ikke-kvantificerbare

systemer ude af kontrol - blandt andet med implikationen af at menneskelig handlen (inklusive tale) er fornuftig i bevidst rationel forstand og ikke opstår praktisk og under de givne omstændigheder med *habitus* i bunden som generativt princip, og desuden er uden symbolske sider. Kontrol, social kontrol og reproduktionen af én, principielt vilkårlig social orden ser ud til at være vigtigere end om en forsker betalt med statslige midler producerer ny viden eller om en sundhedsfaglig professionel betalt med statslige midler trænes til at gøre en patient rask.

Desuden kan man, atter med henvisning til Wacquant (2019) og Bourdieu (1995b), sige at alt det her med repræsentation, konsekkrering, ophøjelse er andre ord til at beskrive de nye mellemlags allerhedeste drøm, at forflytte sig socialt. Repræsentation, evaluering, pædagogisk arbejde bliver på en måde opkomlingens *finest hour* fordi hun endelig bliver set, endelig får anerkendelse, endelig stiger i graderne. Jf. analysen af dekanens selskabstømmende handlinger på DPU i Nørholm (2009): DPU's dekan er ansat til at varetage DPU's interesser og burde derfor gøre det. I stedet indebærer dekanens handlinger i en tale afholdt på en årsfest på DPU en eksploitering af den universitære logik som betinger tilstedeværelsen af en dekan, samtidig med at den udvikling som dekan forfægter, reproducerer en eksisterende social orden til ulempe for enhver. Og der kan henvises til diskussionen i Callewaert (2021) af hvordan "[...] en internt udviklet, videnskabsfjendtlig forståelse særegen for lærerprofession og læreruddannelser af forholdet mellem teori og praktik og af begrebet teori [...]" fungerer deprofessionaliserende og indebærer at den enkelte lærer gør "[...] sig selv ansvarlig for resultatet af en proces andre kontrollerer]" (ibid., abstract).

Ræsonnementerne hos Wacquant (2019) og hos Bourdieu (1995b) tyder desuden på at, hvis man anskuer forholdene over tid, som paralleller til de dynastier som kan findes inden for slægter af præster, advokater, læger (og forskere/undervisere på universitetet?) osv. (for slet ikke at tale om inden for en blodsadel), så gælder opkomlingens opstigning kun i få generationer. Som om en ikke-arving og dennes efterkommere er bobler i en grød der bevæger sig opad og opad for til slut at bryde. Fremgangen er ikke knyttet til personen (meritokratiets væsen), den er kun relativ inden for gruppen og de meriter som betinger opstigningen, er kun gyldige inden for gruppen. Opkomlingen opnår med andre ord ingen anerkendelse uden for gruppen, opkomlingen er ikke selv arving. Og pr. eksploitering af mulighedsbetingelserne for sin egen erobrede sociale plads (pr. forræderi mod klassen) producerer opkomlingen heller ingen arvinger. Hvilket naturligvis må undersøges empirisk. Desuden henviser Wacquant (2019) til at ikke-arvingernes efterkommere anser arbejdet for at være for hårdt, og forfølger i stedet en anden vej, fx en kreativ eller kunstnerisk karriere.

Griber jeg tilbage til min egen sociale historie (jf. Nørholm, 2008a: 94-102, 269-280), har jeg heller ikke selv fået levedygtigt akademisk afkom og min universitetskarriere er efter knapt 20 år ikke-eksisterende. Men det ser ud som om det er det normale for en tredje generations-opkomling: søn af en civilingeniør (cand.polyt.) som flyttede fra land til by, hvis karriere afsluttedes brat, og som ikke fik levedygtigt afkom som fulgte i hans uddannelsesmæssige og karrieremæssige fodspor, sønnesøn af en agronom (cand.agro.) som købte et husmandssted og kombinerede konsulentvirksomhed og frugtavl, som efterhånden lukkede sin virksomhed og kapitaliserede sin jord frem for at lade begge dele gå i arv, og som selv var søn af en besiddelsesløs landarbejder. Helt klassisk.

Allersidst og fordi denne artikel findes i en æresbog til en god ven og kollega gennem en menneskealder, understreger det ovenstående at det arbejde som professor Karin Anna Petersen har udført i den samme menneskealder er så meget desto mere bemærkelsesværdigt fordi hun mod alle odds har formået at styre fri af en meget lang række af de fælder der stilles, og som man stiller for sig selv når man vælger at forske i én ting og ikke alting. Særligt bemærkelsesværdigt er det når man efterhånden vælger at lade sig ansætte som professor. Det er en stor bedrift at i mere end 30 år fastholde forskningsfokus og samtidig holde liv i en forskergruppe. Uanset de skiftende betegnelser og sammenhænge har fokus hele tiden været på det samme.

Litteratur

- Bachelard, G. (1976). *Nej'ets filosofi*. Stjernebøgernes Kulturbibliotek, København: Vinten.
- Bourdieu, P. (2019). Socialt rum og symbolsk magt. *Praxeologi. Et kritisk refleksivt blikk på sosiale praktikker*. Bergen: Bergen Open Access Publishing, Universitetet i Bergen, nr. 1.
<https://doi.org/10.15845/praxeologi.v1i0.2548>
- Bourdieu, P. (1999): Understanding. I Bourdieu, P. et al. *The Weight of the World*. London: Polity Press, s. 607-626.
- Bourdieu, P. (1995a). Kan man handla oegennyttigt? I *Praktiskt förnuft. Bidrag till en handlingsteori*. Göteborg: Daidalos, s. 125-142.
- Bourdieu, P. (1995b). *The State Nobility. Elite schools in the field of power*. Stanford University Press.
- Bourdieu, P. (1988). *Homo academicus*. London: Polity Press.
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction. A social critique of the judgement of taste*. London: Polity Press.
- Bourdieu, P. (1983). Vous avez dit 'populaire'? *Actes de la Recherche en Sciences Sociales*, 46, Fait partie d'un numéro thématique: *L'usage de la parole*, s. 98-105. Link:
https://www.persee.fr/doc/arss_0335-5322_1983_num_46_1_2179
- Bourdieu, P. (1977). *Outline of a theory of practice*. Cambridge Studies in Social Anthropology. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bourdieu, P. et al. (1999). *The Weight of the World*. London: Polity Press.
- Bourdieu, P. & Kraiss, B. (2020). I mellemtiden har jeg lært alle den sociologiske forståelses sygdomme at kende. Interview af Pierre Bourdieu (1930-2003) ved Beate Kraiss. *Praxeologi. Et kritisk refleksivt blikk på sosiale praktikker*. Bergen: Bergen Open Access Publishing, Universitetet i Bergen.
<https://doi.org/10.15845/praxeologi.v2i0.3099>
- Bourdieu, P. & Passeron, J.-C. (1992). *Reproduction in Education, Society and Culture*. 2nd. edition, London: Sage Publications.
- Bourdieu, P., Chamboredon, J.-C. & Passeron, J.-C. (1991). Part One - The break, Part Two - Constructing the object. I *The Craft of Sociology. Epistemological Preliminaries*. Berlin: Walter de Gruyter, s. 13-31, 33-55.
- Bourdieu, P. & Wacquant, L.J.D. (1992). *An Invitation to a Reflexive Sociology*. Cambridge: Polity Press.
- Brinkkjær, U. & Nørholm, M. (2005). What is the Relation between Human Practical Action and an Accompanying Discourse?: Discussing the status of practical theory. *Social Work & Society*, Bielefeld. 3(1): 59-71. Link: <https://ejournals.bib.uni-wuppertal.de/index.php/sws/article/view/209>
- Callewaert, S. (2021). Om teori og praktik i lærerprofessionen og læreruddannelserne i Danmark. I K. Lea & R. Horne (red.). *Praktiske perspektiver. Professorens habitus og kampen for sykepleievitenskap som autonomt fag*. År 2024 publisert i *Praxeologi – et kritisk refleksivt blikk på sosiale praktikker*, årg. 6, <https://doi.org/10.15845/praxeologi.v6.4202>
- Callewaert, S. (1999). Danmarks Pædagogiske Universitet - kritik af et forslag. *Social Kritik*, nr 62, København: Selskabet til fremme af Social Debat, s. 8-17.
- Callewaert, S. (1997). The Idea of a University. I I. Nilsson & L. Lundahl (Red.). *Teachers, Curriculum and Policy*. Umeå University, s. 181-199.
- Durkheim, É. (2002): *Den sociologiske metodes regler*. København: Hans Reitzel Forlag.

- Durkheim, É. (1975). Om pædagogikkens væsen og metode. I *Opdragelse, uddannelse og sociologi*. 11x18/samfund, København: Carit Andersens Forlag, s. 60-80.
- Evalueringsscenteret (1996). *Evaluering af sygeplejerskeuddannelsen*. København.
- Forsknings- og Innovationsstyrelsen (2009). *Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark*. Link: <https://ufm.dk/forskning-og-innovation/rad-og-udvalg/revision-af-radsstrukturen/evalueringer-af-forskningsradssystemet/evaluering-af-forskningsradssystemet-2009>
- Frederiksen, J. (2015). *Tværfaglige velfærdsprofessioner: Tværsamarbejde som en social praktik for den neoliberale velfærdssfats professioner*. Ph.d.-afhandling i samfundsvidenskab, Institut for Samfund og Globalisering, Roskilde Universitet. Link: <https://forskning.ruc.dk/da/publications/tv%C3%A6rfaglige-velf%C3%A6rdsprofessioner-tv%C3%A6rsamarbejde-som-en-soc>
- Graeber, D. (2018). *Bullshit jobs*. New York: Simon & Schuster.
- Graeber, D. (2017). *The 5 types of BS jobs*. Videopræsentation på youtube. Link: <https://www.youtube.com/watch?v=kehnlQ41y2o>
- Gunvik-Grönbladh, I. (2014). *Att bli bemött och att bemöta. En studie om meritering i tillsättning av lektorat vid Uppsala universitet*. Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Studies in Education No 136, Uppsala.
- Halskov, G., Lundin, S. & Petersen, K.A. (2002). Homologier. Samfundet - et system af relationer mellem positioner - om studenters tøjvalg og politisk overbevisning. I K.A. Petersen & M. Høyen (Red.): *At sætte spor på en vandring fra Aquinas til Bourdieu - æresbog til Staf Callewaert*. København: Forlaget Hexis, s. 273-293
- Kant, I. (1798/1998). Der Streit der Fakultäten. I *Schriften zur Anthropologie Geschichtsphilosophie Politik und Pädagogik*. Werke in Sechs Banden. Band VI, Sonderausgabe. Darmstadt 1998, 261-393. Link: <https://www.projekt-gutenberg.org/kant/streit/streit.html>
- Kjærgaard, T. (1996). *Den danske revolution 1500 – 1800. En økohistorisk tolkning*. 2. udgave, København: Gyldendal.
- Larsen, A.G., Ellersgaard, C. & Bernsen, M. (2015). *Magteliten - Hvordan 423 danskere styrer landet*. København: Politikens Forlag.
- Lundgren, U.P. (1979): Educational Evaluation. A Basis for, or a Legitimation of, Educational Policy. *Scandinavian Journal of Educational Research*. 23, s. 31-45.
- Mahler, H. (1981). The meaning of Health For All by the year 2000. *World Health Forum*, Vol. 2, No. 1.
- Mao Tse-Tung (1968). *Citater fra formand Mao Tse-Tung*. København: Forlaget Futura.
- Nørholm, M. (2020). Bostadens pris - om den pedagogiska funktionen av en granskningsprocess, om informellt lärande i civilsamhället och om möjligheten att yttra sig. *Praxeologi. Et kritisk reflektivt blick på sociale praktikker*. Bergen: Bergen Open Access Publishing, Universitetet i Bergen. <https://doi.org/10.15845/praxeologi.v2i0.2929>
- Nørholm, M. (2019a). Evaluering - evaluerende praktikker: Udkast til en empirisk definition. *Praktiske Grunde. Nordisk tidsskrift for kultur- og samfundsvidenskab*, nr. 1-2, 25-44. København: HEXIS. Dybt link: [http://praktiskegrunde.dk/2019/praktiskegrunde\(2019-1+2e\)noerholm.pdf](http://praktiskegrunde.dk/2019/praktiskegrunde(2019-1+2e)noerholm.pdf)
- Nørholm, M. (2019b). Outlining a theory of the social and symbolic function of evaluations of education. *Praxeologi. Et kritisk reflektivt blick på sociale praktikker*. Bergen Open Access Publishing, Universitetet i Bergen. <https://doi.org/10.15845/praxeologi.v1i0.1467>
- Nørholm, M. (2016): Samarbejde på tværs eller centralisering pr symbolsk decentralisering?. Review af Frederiksen, J. (2015): *Tværfaglige velfærdsprofessioner: Tværsamarbejde som en social*

- praktik for den neoliberale velfærdssfats professioner*. Ph.d.-afhandling i samfundsvidenskab, Institut for Samfund og Globalisering, Roskilde Universitet. *Praktiske Grunde* 12, s. 105-118. Dybt link: [http://praktiskegrunde.dk/2016/praktiskegrunde\(2016-1+2i\)noerholm.pdf](http://praktiskegrunde.dk/2016/praktiskegrunde(2016-1+2i)noerholm.pdf)
- Nørholm, M. (2011). Social alkymi, konsekration, reproduktion: resume, analyse og kritik af Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark. *Praktiske grunde. Tidsskrift for kultur og samfundsvidenskab*, København: HEXIS. 5(1): 26-42. Dybt link: [http://praktiskegrunde.dk/2011/praktiskegrunde\(2011-1e\)noerholm.pdf](http://praktiskegrunde.dk/2011/praktiskegrunde(2011-1e)noerholm.pdf)
- Nørholm, M. (2009). Selskabstømning i akademiet: om universitetsledelse og New Public Management, om eksploiteringen af en erkendelsesøkonomi, om Kant og Bourdieu. *Praktiske Grunde - Nordisk tidsskrift for kultur- og samfundsvidenskab*, København: HEXIS. s. 31-52. Dybt link: [http://praktiskegrunde.dk/2009/praktiskegrunde\(2009-3e\)noerholm.pdf](http://praktiskegrunde.dk/2009/praktiskegrunde(2009-3e)noerholm.pdf)
- Nørholm, M. (2008a). *Om den sociale og symbolske funktion af uddannelsesevalueringer: Konstruktionen af et objekt*. ph.d.-afhandling, Danmarks Pædagogiske Universitetskole ved Aarhus Universitet. 2. udgave. København: Forlaget HEXIS. Link: <http://hexis.dk/forlag.html#bog4>
- Nørholm, M. (2008b). Om evalueringsforskningens relative autonomi - dansk normal evalueringsforskning som et ikke-autonomt (sub)felt i magtens felt. I Nørholm, M., Jensen, K. & Jensen, N.R. (eds). *Studier af pædagogisk praksis. Pædagogisk sociologi IV*. København: Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag, s. 131-160.
- Nørholm, M. (2005). Danske producenter af det som kalder sig og anerkendes for at være evalueringsforskning. I *Kulturstudier i Sverige, Linköping*: Linköping University Press. 743-758. Paper præsenteret på konferencen "Kulturstudier i Sverige: nationell forskarkonferens" (ACSIS) på Linköpings Universitet i Norrköping d. 13. - 15. juni 2005, på sessionen "Kulturens fält" ledet af Donald Broady.
- Nørholm, M. (2001). Uddannelsesevalueringer og social reproduktion. I K.A. Petersen (Red.) *Praktikker i erhverv og uddannelse*. København: Akademisk Forlag, 549-575
- Nørholm, M. (1997). Resume, analyse og kritik af Evaluering af Sygeplejerskeuddannelsen: Del I og II. *Klinisk Sygepleje*, København: Munksgaards Forlag, s. 34-44, 84-92.
- Paulsen, R. (2013). *Empty Labor: Subjectivity and Idleness at Work*. Uppsala University, Disciplinary Domain of Humanities and Social Sciences, Faculty of Social Sciences, Department of Sociology.
- Petersen, K.A. (2006a). Sygepleje – som selvstændigt fag?. I K.A. Petersen, K. Beedholm, L. Engström, I. Gunvik-Grönbladh & L. Larson (Red.). *Objektiviseringer [Objektiveringer] En dansk-svensk-norsk antologi om vård, omvårdnad, sygepleje, omsorg og medicin - At tænke med human- og samfundsvidenskab*. ESEP: Ethos in Society, Education and Practices Rapport nr 7. Pedagogiska institutionen, Uppsala universitet, s. 72-106. Dybt link: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1196853/FULLTEXT01.pdf>
- Petersen, K.A. (2006b). Sygeplejevidenskab – myte eller virkelighed?. I K.A. Petersen, K. Beedholm, L. Engström, I. Gunvik-Grönbladh & L. Larson (Red.). *Objektiviseringer [Objektiveringer] En dansk-svensk-norsk antologi om vård, omvårdnad, sygepleje, omsorg og medicin - At tænke med human- og samfundsvidenskab*. ESEP: Ethos in Society, Education and Practices Rapport nr 7. Pedagogiska institutionen, Uppsala universitet, s. 107-116. Dybt link: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1196853/FULLTEXT01.pdf>
- Petersen, K.A., Høyen, M. & Åberg, A. (2003). A Study of Life Trajectories at two Nursing Schools. I K.A. Petersen, S. Callewaert, S. Lindblad, J. Steensen & A. Åberg (Red.). *The network society and the demand of educational changes*. Uppsala Reports on Education 40. Uppsala: Uppsala universitet, s. 229-244.

- Petersen, K.A. (1997/8): *Sygeplejevidenskab - myte eller virkelighed?* Ph.d.-afhandling. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, i samarbejde med Danmarks Sygeplejerskehøjskole ved Aarhus Universitet. Link: <https://bora.uib.no/bora-xmloi/handle/1956/21449?show=full>
- Petersen, K.A. (1995). Hvorfor Bourdieu?. I *Fokus på sygeplejen 1996*. København: Munksgaard, s. 123-143.
- Wacquant. L.J.D. (2019). At læse Bourdieus "Kapitalen". *Praxeologi. Et kritisk reflektivt blik på sosiale praktikker*. Bergen: Bergen Open Access Publishing, Universitetet i Bergen, nr. 1. <https://doi.org/10.15845/praxeologi.v1i0.2597>

Offentlige dokumenter

- Uppsala kommun (2015a). Uppsala kommun, diarie-nr. 2015-000015.
- Uppsala kommun (2015b). Uppsala kommun, diarie-nr. 2015-0001418.
- Uppsala universitet (2015). Uppsala universitet, diarie-nr. UFV-PA 2015/1998.
- Uppsala universitet (2011-2021).
- Rekrytering universitetslektor i pedagogik med inriktning mot specialpedagogik. UFV-PA 2021/481.
 - Rekrytering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot ledarskap i skolan. UFV-PA 2019/1311.
 - Rekrytering av universitetslektor i pedagogik och utbildningshistoria fr o m 200215 t o m 220213 - vikariat. UFV-PA 2019/4192.
 - Rekrytering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot ledarskap i skolan. Diarie-nr. UFV-PA 2018/3284.
 - Rekrytering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot pedagogik i arbetslivet. Diarie-nr. UFV-PA 2018/3283.
 - Rekrytering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot specialpedagogik. Diarie-nr. UFV-PA 2018/3282.
 - Rekrytering universitetslektor i pedagogik med inriktning mot arbetsliv fr.o.m. 2018-01-01 t.o.m. 2019-12-31. Diarie-nr. UFV-PA 2017/3703.
 - Rekrytering universitetslektor i pedagogik med inriktning mot barn och unga 20 % fr.o.m. 2017-10-15 t.o.m. 2019-10-14. Diarie-nr. UFV-PA 2017/3046.
 - Rekrytering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot utbildningsledarskap fr.o.m. 2017-08-01 tills vidare. Diarie-nr. UFV-PA 2016/2809.
 - Rekrytering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot pedagogik i arbetslivet 2017-08-01 tills vidare. Diarie-nr. UFV-PA 2016/2755.
 - Rekrytering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot pedagogiskt ledarskap fr.o.m. 2017-08-01 tills vidare. Diarie-nr. UFV-PA 2016/2754.
 - Rekrytering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot specialpedagogik fr.o.m. 2017-08-01 tills vidare. Diarie-nr. UFV-PA 2016/2753.
 - Rekrytering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot lärarutbildning. Diarie-nr. UFV-PA 2015/3592.

- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot lærarutbildning. Diarie-nr. UFV-PA 2015/2511.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot pedagogisk ledarskap. Diarie-nr. UFV-PA 2015/2509.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot pedagogik i arbeidslivet. Diarie-nr. UFV-PA 2015/2507.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot spesialpedagogik. Diarie-nr. UFV-PA 2015/60.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot arbeidslivet, 2015-02-01 - 2017-01-31. Diarie-nr. UFV-PA 2014/3531.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik, 2015-01-01 - 2015-12-31. Diarie-nr. UFV-PA 2014/3526.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot pedagogisk ledarskap. Diarie-nr. UFV-PA 2014/678.
- Rekruttering av vikarierende universitetslektor i pedagogik, 2014-03-01 -- 2015-01-31. Diarie-nr. UFV-PA 2014/513.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot pedagogisk ledarskap. Møjlighet till direktbefordran till professor i pedagogik med inriktning mot pedagogisk ledarskap. Diarie-nr. UFV-PA 2014/226.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik. Två anställningar kan bli aktuelle. Diarie-nr. UFV-PA 2014/221.
- Rekruttering av Universitetslektor i pedagogik 2014-01-01 -- 2014-12-31. UFV-PA 2013/3513
- Rekruttering av Universitetslektor i pedagogik 60 %, 2014-01-21 -- 2015-01-20. Diarie-nr. UFV-PA 2013/3463.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik med inriktning mot inkludering. Diarie-nr. UFV-PA 2013/1060.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik, 40%, 2013-01-21--07-17. Diarie-nr. UFV-PA 2013/85
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik 2012-07-01--2013-01-20. Diarie-nr. UFV-PA 2012/1716.
- Rekruttering av universitetslektor i pedagogik, 75%, 2012-01-23--06-30. Diarie-nr. UFV-PA 2011/3422.
- Rekruttering av vikariat som universitetslektor i pedagogik, 50%, under tiden 2011-08-01--2012-01-22. Diarie-nr. UFV-PA 2011/1699.